

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ БЮДЖЕТУ ЄС

PROBLEM ASPECTS OF FORMATION AND DEVELOPMENT OF THE EU BUDGET

УДК 339.7

Колупаєв Ю.Б.

к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Національна академія статистики, обліку та аудиту

Мельничук І.О.

аспірант, викладач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Національна академія статистики, обліку та аудиту

У статті визначено особливості бюджетної політики ЄС в умовах глобалізації соціально-економічних відносин. Розглянуто головні теоретичні аспекти формування та розвитку бюджету ЄС. Досліджено динаміку бюджетних доходів та видатків ЄС, обґрунтовано джерела формування бюджету ЄС, а саме: традиційні власні ресурси; ресурси, засновані на ПДВ; ресурси, засновані на валовому національному доході, тощо. Визначено роль бюджету ЄС у контексті глобалізації економічних відносин.

Ключові слова: бюджет ЄС, власні надходження бюджету, бюджетна система, бюджетна політика, доходи та видатки бюджету, принципи бюджетної системи.

В статье определены особенности бюджетной политики ЕС в условиях глобализации социально-экономических отношений. Рассмотрены основные теоретические аспекты формирования и развития бюджета ЕС. Исследована динамика бюджетных доходов и расходов ЕС, обоснованы источники формирования бюджета ЕС, а именно: тра-

диционные собственные ресурсы; ресурсы, основанные на НДС; ресурсы, основанные на валовом национальном доходе. Определена роль бюджета ЕС в контексте глобализации экономических отношений.

Ключевые слова: бюджет ЕС, собственные поступления бюджета, бюджетная система, бюджетная политика, доходы и расходы бюджета, принципы бюджетной системы.

In the article, features of the EU budget policy under conditions of globalization of socio-economic relations are determined. It deals with the main theoretical aspects of formation and development of the EU budget. Dynamics of budgetary revenue and expenses of the EU are explored. The main sources of formation for the EU budget are identified. Defined the role of the EU budget in the context of the globalization of economic relations.

Key words: EU budget, own revenues of budget, budget system, budget policy, budget revenues and expenditures, principles of budget system.

Постановка проблеми. В умовах формування ефективної наднаціональної фінансової системи в контексті створення та використання власного бюджету Європейського Союзу (далі – ЄС) постає питання щодо визначення можливостей гармонізувати бюджетні відносини України та ЄС. Глобалізація соціально-економічної політики України та євроінтеграція вимагають активних дій щодо дослідження та вдосконалення бюджетної політики ЄС. Ураховуючи те, що бюджет є ключовим фінансовим планом держави та відіграє ключову роль у соціально-економічному житті країни, проблеми дослідження практичних і теоретичних аспектів формування та використання бюджету ЄС є особливо актуальними в сучасних умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження формування та використання бюджету ЄС зробили такі вчені, як І.М. Боярко, О.В. Дейнеко, Н.А. Дехтяр, А. Кулай, Ю.І. Маркуц, та ін. Праці вказаних науковців забезпечили підґрунтя дослідження проблемних аспектів формування та використання бюджету ЄС, що уможливило здійснення їх поглибленого оцінювання.

Постановка завдання. Метою дослідження є вивчення теоретичних аспектів формування та використання бюджету ЄС та проведення аналізу зарубіжної практики бюджетування високорозвинених країн із метою забезпечення наукового підґрунтя для подальшого поглибленого вивчення проблем та чинників впливу на економічні відносини ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування та використання бюджету держав ЄС та України забезпечується фінансово-економічним та соціально-політичним потенціалом, зумовлю-

ється актуальними потребами держави в реалізації стратегічних завдань та функцій, що покладені на неї. Ефективність та дієвість бюджетної системи корелюють із продуманою податковою політикою як інструмента державного регулювання соціально-економічного розвитку суспільства. Саме податкова політика здатна сприяти та стимулювати ділову та підприємницьку активність, що забезпечить у результаті надходження фінансових ресурсів до бюджетів всіх рівнів, а це, своєю чергою, стимулюватиме державні органи влади до ефективної та продуктивної реалізації функцій та завдань.

Бюджет країни планується відповідно до наявних можливостей залучення фінансових ресурсів та необхідних напрямів фінансування видатків. Він є специфічним показником економічних, соціальних і політичних особливостей розвитку держави. Формування бюджету здійснюється з огляду на економічний потенціал країни, нагальність та масштабність завдань, що постають перед нею, роль держави в економіці та інші фактори. При цьому джерела формування дохідної частини бюджету ідентифікують економічне становище країни, а напрями здійснення видатків – пріоритети на сучасному етапі її розвитку [1, с. 222].

Потреба в гармонізації бюджетних систем європейських країн і розробленні єдиних механізмів реалізації бюджетної політики була зумовлена підписанням у 1992 р. Маастрихтського договору, яким передбачалися певні кількісні обмеження щодо показників державних бюджетів країн і виступали критеріями можливості входження до ЄС. Так, рівень дефіциту державного бюджету не повинен перевищувати 3% ВВП, а загальний

державний борг – 60%. Починаючи з 2003 р. весь бюджетний процес на рівні країн ЄС здійснюється за єдиною методологією розроблення, ухвалення й виконання бюджетів, яка передбачає використання середньострокового бюджетного планування. Такий підхід надає можливість бюджетного фінансування цільових програм, реалізація яких виходить за межі фінансового року, а також дає змогу планувати витрати в розрізі окремих інституцій ЄС та стратегічних і тактичних цілей розвитку [2, с. 46].

Європейський Союз як інтеграційне об'єднання налічує 28 незалежних держав-членів та діє через систему незалежних наднаціональних інституцій та спільно узгоджених рішень держав-членів. Найважливішими інституціями ЄС є: Європейська комісія, Рада Європейського Союзу, Європейська рада, Суд Європейського Союзу, Європейський центральний банк та Європейський парламент.

Сукупність бюджету ЄС і національних бюджетів країн-членів утворює бюджетну систему блоку. Вона має трикомпонентну організаційну структуру: бюджет ЄС, національні бюджети та регуляторні інститути [3, с. 9].

В умовах глобалізації економічних відносин сформувалася особлива система фінансування діяльності, яка ґрунтується на використанні власних коштів Співтовариства. Нині наявність так званої «системи власних ресурсів» у формі єдиного бюджету ЄС, управління яким здійснюється наднаціональними інститутами, є істотною відмінністю Європейського Союзу від інших міжнародних організацій. Єдиний бюджет – це основний фінансовий документ Євросоюзу, що фіксує всі статті доходів і видатків ЄС, який затверджується спільно Радою і Парламентом. Бюджетна система ЄС виконує функції, подібні завданням національних бюджетів, – вирівнювання доходів і економічне регулювання. Спільний бюджет являє собою фінансовий інструмент організованого регулювання інтеграційних процесів, а отже, передбачає тільки колективні методи управління. Розподіл коштів визначається не внеском конкретної країни до єдиного бюджету, а значенням відповідних рішень для соціального й економічного зміцнення об'єднання [4].

У бюджетному процесі принципи є основою для всіх конкретних правових актів, юридично значущих дій органів і посадових осіб, яким державою надані повноваження з бюджетної діяльності [5, с. 296].

До основних принципів бюджетної політики ЄС належать принципи: єдності і бюджетної точності, щорічності, рівноваги, розрахункової одиниці, універсальності, специфікації, розумного фінансового менеджменту та прозорості. Вони прописані в Регламенті Ради № 1605/2002 від 25 червня 2002 р. щодо фінансового регламенту, що засто-

совується до загального бюджету європейських спільнот [6].

Бюджет ЄС – основний інститут бюджетної політики Союзу, як економічна категорія являє собою план формування та використання централізованого фонду фінансових ресурсів, а як сукупна категорія – сукупність економічних відносин ЄС і країн-членів із забезпечення завдань і функцій наднаціональних інституцій ЄС [3, с. 9]. Важливо відзначити, що бюджет ЄС – основна фінансова база інтеграційних заходів у межах Союзу [7]. Принципи побудови бюджетної системи ЄС порівняно з принципами національних бюджетних систем підтверджують бажання максимально зберегти бюджетну самостійність держав-членів, основою якої є внутрідержавна бюджетна децентралізація. Водночас застосування наднаціональних механізмів сприяє стиранню кордонів, розмиванню основ класичного суверенітету [3, с. 10].

Особливостями фінансів ЄС є те, що вони утворюються повністю за рахунок власних фінансових ресурсів, без обмеження інших видів джерел, а їх збором і передачею до бюджету ЄС займаються безпосередньо країни-учасниці. Для підтримки бюджетної дисципліни ЄС не приймає будь-які рішення, які можуть мати істотні наслідки для бюджету, без надання гарантій щодо можливості фінансування в межах власних коштів Союзу [8].

За даними ЄС, доходи бюджету поділяються на чотири категорії [8]:

1. Традиційні власні ресурси – це переважно імпортно мито за ввезення товарів до країн ЄС. Митами обкладається більшість продукції, що імпортується на митну територію Спільноти. Європейська комісія має у своєму складі інспекторів для забезпечення дотримання правил збору цих податків у країнах Союзу. Останні, своєю чергою, несуть повну відповідальність за порушення договірних умов передавання доходів у бюджет ЄС і повинні здійснювати відшкодування збитків за рахунок своїх власних коштів.

2. Ресурси, засновані на ПДВ. Податок на додану вартість – це податок, який сплачується від продажу товарів (робіт, послуг) на території Європейського Союзу і розраховується країнами – членами ЄС за єдиною системою, що визначена директивами Ради ЄС, прийнятими в різні роки.

3. Ресурси, засновані на валовому національному доході (ВНД або ВНП) усіх держав – членів ЄС, запроваджений із 1988 р. Сьогодні вони утворюють найбільше джерело доходів.

Це балансує стаття, яка визначається виходячи з розмірів ВНП за узгодженими правилами відповідно до потреб бюджету. Країни – члени ЄС можуть користуватися деяким коректуванням під час розрахунку своїх внесків. Спільні питання вирішуються за допомогою контрольних перевірок, переговорів, звернень до Європейського суду.

Надходження у загальний бюджет ЄС від ВВП та ПДВ здійснюються щомісячно на основі затвердженого кошторису, що може переглядатися та уточнюватися.

4. Інші доходи становлять приблизно 1–5% загального бюджету ЄС і включають: відсотки за вкладами або за простроченими платежами, штрафи з підприємств за порушення конкуренції або інших законів, податки із заробітної плати співробітників ЄС, внески країн – членів ЄС для фінансування громадських програм, платежі, що не входять до організацій ЄС, будь-які інші кошти, що залишилися від попереднього бюджету.

Аналіз сучасного стану та структури бюджету ЄС свідчить про значне превалювання власних фінансових ресурсів [9, с. 174]. Проаналізуємо динаміку доходів бюджету ЄС (табл. 1).

За даними табл. 1 видно, що власні ресурси є основним джерелом надходжень до бюджету ЄС. У 2017 р. вищезазначений показник становив 131 718,0 млн. євро, що на 1 958,7 млн. менше порівняно з 2016 р. Решту доходів ЄС становлять доходи, які отримані від органів та інститутів ЄС. Спостерігається стійка тенденція до зменшення надлишків та переоцінок із минулих років на 1 349 млн. євро порівняно з 2016 р.

Розглянемо питому вагу надходження до бюджету ЄС за 2015–2017 рр. (рис. 1).

З рис. 1 видно, що основну частину надходжень ЄС формують власні ресурси (Own Resources), що є ключовою особливістю бюджетної політики ЄС, оскільки символізує нетрафаретність розвитку європейської інтеграції. Протягом 2016–2017 рр. спостерігається стійка тенденція надходжень за рахунок власних ресурсів – 97,83% та 97,94 % відповідно в 2016 та 2017 рр.

«Власними» ці ресурси називаються тому, що вони належать ЄС відповідно до його законодав-

чої бази і сплачуються державами-членами без прийняття ними будь-яких додаткових рішень. Зобов'язання здійснити платежі до бюджету ЄС у держав-членів з'являється автоматично з моменту прийняття бюджету на фінансовий рік [9].

Витратна частина бюджету ЄС спрямована на виконання положень засновницьких договорів європейських спільнот і Договору про Європейський Союз. Вона включає витрати на реалізацію всіх секторальних політик ЄС, витрати на спільну зовнішню політику безпеки, поліційну та судову співпрацю та ін. При цьому в бюджеті ЄС витрати групуються за інституціями, які в бюджетному процесі прийнято називати секціями з поділом на глави, розділи, статті та пункти. Глави і розділи виділяються відповідно до стратегічних і тактичних цілей соціально-економічного розвитку ЄС, а статті та пункти виділяються залежно від можливих форм і видів бюджетних видатків [2].

Бюджет ЄС забезпечує різноаспектну фінансову діяльність починаючи від розвитку сільської місцевості та охорони навколишнього середовища. Комісія, Рада та Парламент беруть участь у визначенні розміру бюджету та його розподілі, проте саме Комісія відповідає за витрати.

Розглянемо структуру видаткової частини бюджету ЄС за 2017 р. (рис. 2).

За даними рис. 2 видно, що витрати на ефективний та всеохоплюючий розвиток займають найбільшу питому вагу в загальних витратах бюджету ЄС у 2017 р. (14% та 34%) і поділяються на два основні напрями: конкурентоспроможність для зростання та створення робочих місць; економічна, соціальна та територіальна єдність.

Видатки бюджету ЄС зумовлюють багатовекторний вплив на стан розвитку держав у цілому, а отже, є ключовим складником державного регулювання економіки.

Таблиця 1

Доходи бюджету ЄС у 2015–2017 рр., млн. євро

№ п/п	Показник	Роки			Відхилення (+;-)	
		2015	2016	2017	2017 проти 2016	2017 проти 2015
1.	Власні ресурси	130738,0	133676,7	131718,0	-1958,7	980
2.	Надлишки, баланси, переоцінки	8031,2	1349	0,0	-1349	-8031,2
3.	Доходи, нараховані з доходів органів та інститутів ЄС	1328,6	1348,0	1490,3	142,3	161,7
4.	Доходи від адміністративних операцій інститутів ЄС	563,2	55,5	70,2	14,7	-493
5.	Внески та повернення відповідно до програм та угод ЄС	4197,8	60,0	60,0	0	-4137,8
6.	Відсотки з простроченої заборгованості перед ЄС та штрафи	1703,1	123,0	1120,0	997	-583,1
7.	Доходи від виданих позик	42,4	5,2	6,9	1,7	-35,5
8.	Інші доходи	19,4	25,0	25,0	0	5,6
9.	УСЬОГО	146624	136642	134490	-2152	-12133

Джерело: складено за [10, с. 22]

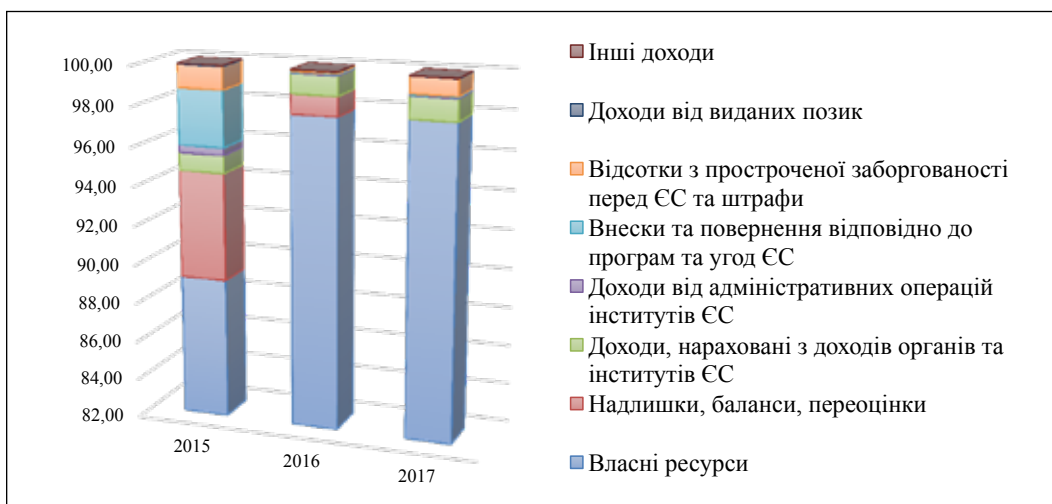

Рис. 1. Питома вага доходів бюджету ЄС, 2015–2017 рр., %

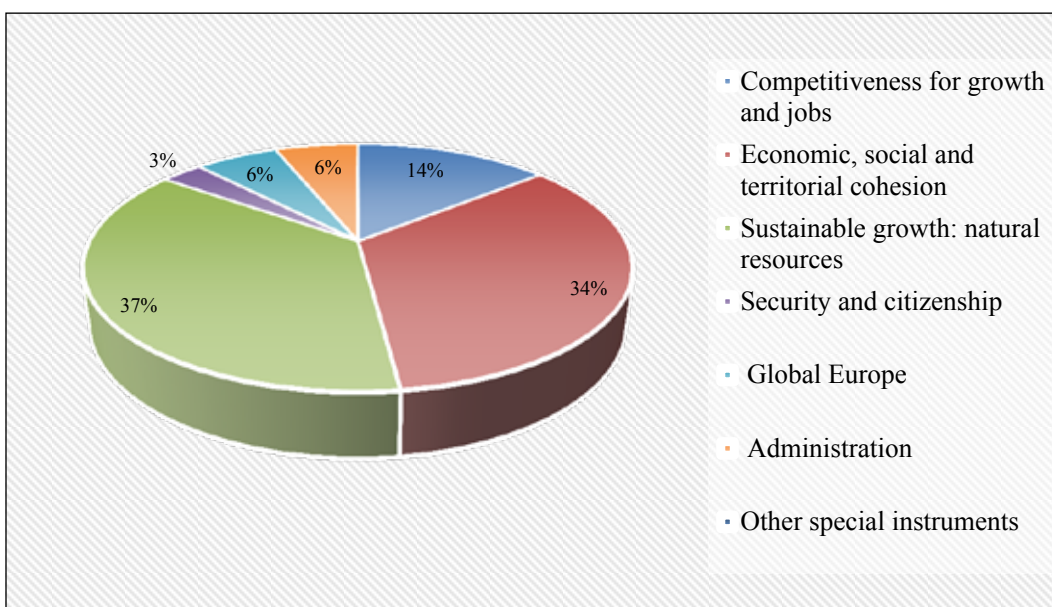

Рис. 2. Структура видаткової частини бюджету ЄС за 2017 р., % [11]

Висновки з проведеного дослідження. Основним завданням соціальної політики ЄС є забезпечення «інклюзивного (всеохоплюючого) зростання» з високим рівнем зайнятості й скороченням кількості людей, що живуть в умовах бідності або ризику соціальної ізоляції. Саме тому на забезпечення ефективного та всеохоплюючого розвитку в бюджеті ЄС заплановано найбільші видатки, а саме 49,1% від усієї видаткової частини бюджету. Такий обсяг фінансування соціальної сфери зумовлений необхідністю подолання наслідків значної диференціації соціального та економічного розвитку країн ЄС. Причому найбільший обсяг фінансування соціальної сфери припадає на країни з найнижчим розвитком серед країн ЄС. Саме тому для реалізації цілей соціальної політики ЄС фактично більш розвинуті країни повинні фінансувати менш

розвинуті. За умови збереження проведення політики інтеграції з подальшим перерозподілом у бік «найслабших» ЄС досягне запланованих показників та посилить свої позиції на міжнародному ринку [12].

У контексті вищезазначеного, можна зробити висновок, що бюджетна система ЄС у контексті формування та використання бюджету сформувалася під впливом еволюційних, національних особливостей та соціально-економічних факторів, що зумовило створення та функціонування ефективної, унікальної та уніфікованої системи фінансування бюджету країн-членів, додержання принципів збалансованості бюджетних доходів і видатків. Саме тому бюджет ЄС – важливий інструмент впливу на соціально-економічні сфери країн-членів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Маркуц Ю.І. Формування державного бюджету в розвинутих країнах світу та в Україні. Бізнес Інформ. 2016. № 11. С. 222–227.
2. Порівняльна характеристика принципів реалізації бюджетної політики країн ЄС та України в частині формування державних видатків / Н.А. Дехтяр, І.М. Боярко, О.В. Дейнека. Бізнес Інформ. 2013. № 8. С. 45–50.
3. Поручник А.М., Кулай А.В. Процеси бюджетної консолідації в Європейському Союзі. Міжнародна економічна політика. 2015. № 1(22). С. 5–10. URL: http://iepjournal.com/journals/22/2015_1_Poruchnik_Kudlai.pdf.
4. Березовська І.А. Правові засади сучасного бюджетного права Євросоюзу. Порівняльно-правові дослідження. 2009. № 2. С. 62–67.
5. Мазур Т.В. Принципи бюджетного процесу у контексті інтеграції України до Європейського Союзу. Ефективність державного управління. 2014. Вип. 40. С. 295–303. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2014_40_39.
6. Бояр А.О. Принципи функціонування бюджетної системи Європейського Союзу (The European Union Budgetary Principles). Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Економічні науки. 2009. № 7. С. 199–203.
7. Бица Р. Бюджет ЄС – фінансова основа успіху союзу. IV Всеукраїнська студентська науково-технічна конференція «Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання». 2011. С. 18. URL: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/10156/2/Conf_2011v2_Bitsa_R-Biudzheth_Yes-finansova_osnova_18.pdf.
8. Черемісова Т.А. Фінанси європейського союзу та особливості їх організації. Економічний форум. 2014. № 2. С. 29–35. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2014_2_7.
9. Рожко О.Д. Практика формування власних фінансових ресурсів бюджету ЄС в умовах інтеграції національних систем державних фінансів. Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління. Економіка. 2013. Вип. 4. С. 172–178. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NvChdieu_2013_4_26.
10. General budget of the European Union for the financial year 2017. Official Journal of the European Union. URL: <http://eur-lex.europa.eu/budget/www/index-en.htm>.
11. How is the EU budget spent?. Official website of the European Union. URL: https://europa.eu/european-union/about-eu/money/expenditure_en.
12. Ралко О.С. Особливості реалізації соціальної політики ЄС. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Економіка і менеджмент. 2016. С. 37–40. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2016/21-2016/9.pdf>.

REFERENCES:

1. Markuts Yu. I. (2016) Formuvannya derzhavnoho biudzhetu v rozvynutykh krainakh svitu ta v Ukraini [The Formation of the State Budget in the Developed countries and in Ukraine]. *Biznes inform – Business inform*, 11, 222-227 [in Ukrainian].

2. Dekhtyar N. A., Boyarko I. M., Deyneka O. V. (2013) Porivnialna kharakterystyka pryntsyviv realizatsii biudzhethnoi polityky krain YeS ta Ukrainy v chastyni formyvannya derzhavnykh vydatkiv [Comparative Characteristics of the Principles of Realisation of the Budget Policy of the EU Countries and Ukraine in the part of Formation of State Expenditures]. *Biznes inform – Business inform*, 8, 45-50 [in Ukrainian].
3. Poruchnyk A. M., Kulai A. V. (2015) Protsesy biudzhethnoi konsolidatsii v Yevropeiskomu Soiuzi [Fiscal consolidation processes in the European Union]. *Mizhnarodna ekonomichna polityka – International economic policy*, 1(22), 5-10. Retrieved from http://iepjournal.com/journals/22/2015_1_Poruchnik_Kudlai.pdf [in Ukrainian].
4. Berezovska I. A. (2009) Pravovi zasadu suchasnogo biudzhethnoho prava Yevrosoiuzu [The Legal Basis of a Modern Budget Law of the European Union]. *Porivnialno-pravovi doslidzhennia – Comparative legal studies*, 2, 62-67 [in Ukrainian].
5. Mazur T. V. (2014) Pryntsyvy biudzhethnoho protsesu u konteksti intehratsii Ukrainy do Yevropeiskoho Soiuzu [Principles of the budget process in the context of integration of Ukraine into the European Union]. *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia – Efficacy public administration*, 40, 295-303 [in Ukrainian].
6. Boiar A. O. (2009) Pryntsyvy funktsionuvannya biudzhethnoi systemy Yevropeiskoho Soiuzu [The European Union Budgetary Principles]. *Ekonomichni nauky – Economic sciences*, 7, 199-203 [in Ukrainian].
7. Bytsa R. (2011) Biudzheth YeS – finansova osnova uspikhu soiuzu [The EU budget is the financial foundation for the success of success of union]. *Pryrodnychi ta humanitarni nauky – Natural and Human Sciences*, 18. Retrieved from http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/10156/2/Conf_2011v2_Bitsa_R-Biudzheth_Yes-finansova_osnova_18.pdf [in Ukrainian].
8. Cheremisova T.A (2014) Finansy Yevropeiskoho soiuzu ta osoblyvosti yikh orhanizatsii [EU finance and features of their formation]. *Ekonomichni forum – Economic forum*, 2, 29-35. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2014_2_7 [in Ukrainian].
9. Rozhko O. D. (2013) Praktyka formuvannya vlasnykh afinansovykh resursiv biudzhetu YeS v umovakh intehratsii natsionalnykh system derzhavnykh finansiv [Practice of formation the own financial resources of the EU budget under condition of integration of the national system of state finance]. *Naukovyi visnyk ChDIEU–ScientificjournalofChSIEM*, 4, 172-178. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/NvChdieu_2013_4_26 [in Ukrainian].
10. General budget of the European Union for the financial year 2017. Official Journal of the European Union. Retrieved from <http://eur-lex.europa.eu/budget/www/index-en.htm> [in English].
11. How is the EU budget spent?. Official website of the European Union. Retrieved from https://europa.eu/european-union/about-eu/money/expenditure_en [in English].
12. Ralko O. S. Osoblyvosti realizatsii sotsialnoi polityky YeS [Features of realization of social policy of the EU]. *Ekonomika I menedzhment – Economics and Management*, 37-40. Retrieved from <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2016/21-2016/9.pdf> [in Ukrainian].

Kolupayev Yu. B.Candidate of Economic Sciences,
Senior Lecturer at Department of Finance, Banking and Insurance**Melnychuk I. O.**Postgraduate Student,
Lecturer at Department of Finance, Banking and Insurance
National Academy of Statistics, Accounting and Audit**PROBLEM ASPECTS OF FORMATION AND DEVELOPMENT OF THE EU BUDGET**

One of the priorities of the reform of the EU budget system at the present stage is the possibility of stabilizing and developing international relations. In the article, features of the EU budget policy under conditions of globalization of socio-economic relations are determined. It deals with the main theoretical aspects of formation and development of the EU budget. Principles of effective financial management of the EU budget are revealed. It considers specific features of the organization of the budget process of the EU.

This paper analyses the current budgetary system of the EU, its features from the standpoint of budgetary revenue and expenditure.

Most economists would concur that the budget policy is the most powerful tool of development in the country. The size of expenditures and revenue of the EU budget and its impact on human development has emerged as a major public choice issue. The budget of the EU is the only centralized instrument for the implementation of the common fiscal policy at the EU level. Therefore, the basic functions of the budget are the implementation of the budgetary policy among the regions or among individuals.

Income and expenditure structure of the EU budget is investigated. This paper assesses the impact of budget expenditures and revenue on the UE budget system in the past 3 years. Determined that, in the EU, for 2015–2017, the own resources account for approximately 98% of the budget. The total amount of own resources to cover annual payment appropriations are not allowed to exceed 1.20% of the EU's gross national income. The remaining approximately 2% of budget revenue comes from other sources of income.

By analysing formation and development of the EU budget, we can conclude that the EU is a complex political and economic formation that consists of a system of own resources.